

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ МУЗИКИ»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія музики» є обов'язковим компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр». Актуальність предмета визначається його роллю у формуванні професійної підготовки музиканта, адже знання історії музики дає розуміння закономірностей розвитку музичного мистецтва та його значення в культурі різних епох. Вивчення цього курсу сприяє розвитку аналітичного мислення, виховує повагу до культурної спадщини та формує здатність до творчої інтерпретації музичних творів

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах курсу здобувачі освітньо-кваліфікаційного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» формують загальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС – 35, курси – I – IV, семестри I – VIII, загальний обсяг – 1050 годин, з них аудиторних – 294 години, самостійних – 756 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС – 23, Курси I – III, Семестри I – VI, загальний обсяг – 690 годин, з них практичних – 256 годин, самостійних – 434 години.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Історія музики» є надання здобувачам освіти (майбутнім викладачам та музикантам-професіоналам) основних відомостей з музичної літератури, навичок серйозного професійного підходу до музичних творів, чіткого уявлення про історичну еволюцію музичного мистецтва, про головні особливості різноманітних напрямів, стилів, жанрів, форм; про творчі принципи композиторів минулого та сьогодення, а також сприяння формуванню художнього смаку студентів.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН):

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен

вміти:

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ:

Дисципліна «Історія музики» вивчається протягом усіх років навчання та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисципліни отримані в курсі дисципліни «Фах», «Теорія музики», «Аналіз музичних форм», «Етномузична культура України», «Розшифровка фольклору», «Сучасна українська музика» та «Історія мистецтв».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ:

Дисципліна «Історія музики» реалізовується у вигляді аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод інтерактивного навчання, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1

Європейське музичне мистецтво до початку XVII століття. Стародавні цивілізації, Середньовіччя, Ренесанс.

ТЕМА 2

2.1 Музична культура XVII–першої половини XVIII ст. (бароко, рококо).

Г. Ф. Гендель, Й. С. Бах.

2.2 Епоха класицизму. К. В. Глюк, Й. Гайдн.

ТЕМА 3

3.1 Епоха класицизму. В. А. Моцарт, Л. Бетховен.

3.2 Розквіт слов'янської професійної музики на межі XVIII–XIX ст.

М. Березовський Д. Бортнянський, А. Ведель. Класицизм в Україні.

3.3 Романтизм в європейській музиці. Ф. Шуберт.

ТЕМА 4

4.1 Романтизм в європейській музиці. Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст, Г. Берліоз.

4.2 Українська музика першої половини XIX ст. С. С. Гулак-Артемівський.

4.3 Романтизм другої половини XIX ст. Дж. Верді, Р. Вагнер.

ТЕМА 5

5.1 Романтизм другої половини XIX ст. Ш. Гуно, Ж. Бізе, К. Сен-Санс, Е. Гріг, Б. Сметана, А. Дворжак.

5.2 Мистецтво України другої половини XIX ст. М. Лисенко, М. Колачевський.

ТЕМА 6

6.1 Італійський веризм: П. Масканьї, Р. Леонкавалло, Дж. Пуччіні.

6.2 Французький імпресіонізм: К. Дебюссі, М. Равель.

6.3 Австро-німецька II другої половини XIX–початку XX ст. Г. Малер, Р. Штраус.

6.4 Музична культура України на межі XIX–XX ст. М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий, С. Людкевич.

6.5 «Нововіденська школа». А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн.

ТЕМА 7

7.1 Неофольклорні тенденції у творчості європейських та українських композиторів: Б. Барток, І. Стравінський, В. Косенко, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський.

7.2 «Французька шістка»: А. Онеггер, Д. Мійо, Ф. Пуленк.

7.3 К. Орф, П. Гіндеміт.

7.4 Творчість композиторів США: Ч. Айвз, С. Барбер, Дж. Гершвін.

ТЕМА 8

8.1 Сучасні композиційні техніки XX ст. Е. Варез, Д. Лігеті, Д. Кейдж, П. Булез, С. Райх, Я. Ксенакіс.

8.2 Французька та італійська композиторська школа: О. Мессіан, Л. Беріо.

8.3 Музична культура Латинської Америки. А. Хінастера, Е. Вілла-Лобос.

8.4 Польська композиторська школа: В. Лютославський, К. Пендерецький.

8.5 Єднання традиції та сучасності В. Торміса, А. Пярта, Г. Канчелі.

8.6 Вірменська композиторська школа. А. Хачатурян, А. Тертерян, Е. Мансурян.

8.7 Експериментальна новітня музика.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ:

До контрольних заходів відносяться поточний, семестровий та підсумковий контроль. Основними формами контролю знань є опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване, тестування), музичні вікторини, творчі завдання: підготовка й захист есе, доповідей, виконання творчо-аналітичних робіт, презентацій, а також відтворення основних музичних тем.

Для оцінювання запланованих програмних результатів навчання застосовуються усні та письмові методи, при цьому враховується індивідуальна траєкторія здобувача освіти.

Поточний контроль передбачає перевірку поточних завдань, відпрацювання академічних заборгованостей.

Семестровий контроль спрямований на визначення ступеня засвоєння матеріалу курсу за семестр у терміни, які встановлені навчальним планом.

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі проведення екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Самооцінювання сприяє розвитку відповідальності, рефлексії та усвідомленого ставлення до навчання. Передбачено використання чек-листів, критеріїв оцінювання, рубрик, індивідуальних щоденників або портфоліо,

рефлексивних вправ («Що я дізнався?», «Що вдалося найкраще?», «Над чим працювати?»), а також групових і індивідуальних обговорень результатів для самокорекції.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»). Курс поєднує індивідуальну та колективну роботу. Атмосфера на заняттях має бути творчою, толерантною та відкритою до конструктивної дискусії. Усі завдання, передбачені програмою (усні відповіді, письмові роботи, аналітичні та слухові завдання), виконуються у визначені терміни. Неприпустимим є порушення принципів академічної доброчесності, зокрема плагіат, списування чи викривлення результатів роботи. Пропуск занять можливий лише з поважних причин та підлягає обов'язковому відпрацюванню у формі, погодженій із викладачем. Активна участь у дискусіях, аналізі музичних творів і виконання самостійних завдань є невід'ємною складовою успішного засвоєння курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Вишеславський Г. Contemporary art України – від андеграунду до мейнстріму. Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ : ІПСМ НАМ України. 2020. 256 с.
2. Жаркова В. Десять поглядів на історію західноєвропейської музики. Таємниці та бажання Homo Musicus : монографія в 2 т. Друга редакція. Т. 1. Київ. 2022. 350 с.
3. Жаркова В. Історія західної музики : Homo Musicus від античності до бароко : навч. посіб. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023. 548 с.
4. Корчова О. Музичний модернізм як terra cognita : монографія. Київ : Музична Україна. 2020. 469 с.
5. Культура і мистецтво Чернігово-Сіверщини: міста, події, постаті / Колективна монографія. Ред-упор. Кузик В.В., Кавунник О.А. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2021
6. Терещенко А. Українська кантата і ораторія : монографія. Київ-Дніпро : Ліра, 2021. 362 с.
7. Україна і світ : музичний полілог. Колективна монографія. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ. 2021. 164 с
8. Українська музична культура 1930-1941 років у європейському контексті: нові погляди, матеріали : колективна монографія. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ. 2021. 456 с.
9. Фількевич Г. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ 2023. 208 с.

Додаткова:

1. Абрамович С., Чікарькова М. Світова та українська культура : навч. посіб. Львів : Світ, 2004. 344 с.
2. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник. Дрогобич : Коло, 2017. 280 с.
3. Борис Лятошинський. Романси 1920-х /авт.-упоряд. І. Б. Савчук; Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Вид. 2-е, перероб. і виправ. К.; Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2015. 292 с.

4. Гнатів Т. Ф. Музична культура Франції рубежу ХІХ–ХХ століть : навч. Посіб. для музичних вузів. К. : Музична Україна, 1993. 207 с.
5. Гукова В. В. Світова музична література. Перший рік навчання. К.: Мелосвіт, 2006
6. Гукова В. В. Світова музична література: музика і музична мова : перший рік навчання : навч. Посіб. для спеціалізов. мистец. навч. закл. К. : Мелосвіт, 2006. 124 с.
7. Даньшина В. Б. Французький музичний театр від бароко до класицизму (на матеріалі творчості Жана-Батіста Люлі та Жана-Філіпа Рамо): автореферат... к. мистецтвозн., спец.: 17.00.03 -музичне мистецтв. Одеса : Одеська нац. музична академія ім. А. В. Нежданової, 2010. 20 с.
8. Дідич Г. С. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. Кіровоград, 2005. 226 с.
9. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. та ред.- упор. Ю. Є. Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса : Будівельник, 2004. 240 с.
10. Жаркова В. Б. Голос Першої світової війни в музиці Моріса Равеля. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 4. С. 90–98.
11. Жаркова В. Б. Метафізика історії музики в науковому просторі: виклики часу. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського* : зб. статей. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2021. Вип. 132. С. 35–52.
12. Зав'ялова О. Історія західноєвропейської музики: навч. посіб. Суми : Сумський державний педагогічний університет ім. А. Макаренка, 2003. 72 с.
13. Іванова І. Л. Історія опери: Західна Європа ХVІІ – ХVІІІ століття: навч. посіб. / І. Л. Іванова, Г. В. Куколь, М. Р. Черкашина. К. : Заповіт, 1998. 384 с.
14. Іванова І., Мізітова А., Некрасова Н. Класична музична література ХVІІ-першої половини ХІХ ст.: навчальний посібник. Київ., 2013. 306 с.
15. Історія українського театру. У 3 томах / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. : Г. Скрипник (голова) та ін. Київ, 2017. - Т. 1: Від витоків до ХХ століття / Редкол. тому: І. Юдкін (відп. ред.). - 2017. 676 с.
16. Історія української музики: У 7 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, ред. Г. Скрипник (голова) та ін. Київ, 2016. Т. 1. Кн. 1: Від найдавніших часів до ХVІІІ століття. 440 с.
17. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Історія світової музики: навч. посіб. Чернівці : Місто, 2015. 240 с.
18. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник. Тернопіль : АСТОН, 2006. 607 с.
19. Корній Л. П. Джерелознавство історії української музичної культури : монографія. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України; Ніжин : Лисенко М. М., 2019. 312 с.
20. Корній Л. П. Історія української музичної культури від давнини до початку ХХ століття. Київ: Муз. Україна, 2018. 364 с.

- 21.Костюк Н. Українська богослужбова музична культура 1801-1916 років (науково-дидактичний, ужитково-співочий, концертно-виконавський і композиторський аспекти) : монографія. Київ, 2018. 667 с.
- 22.Летичевська О. М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л. М. Венедиктова: монографія. [голов. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ. Київ, 2018. 230 с.
- 23.Макаренко Г. Г. Музика і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. К.: Факт, 2004. С. 130–149.
- 24.Максим Рильський у спогадах, працях та портретах (до 125-річчя від дня народження). Альбом / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Видавництво ІМФЕ, 2019. 244 с.
- 25.Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 2. Чернівці : Місто, 2019. 448 с.
- 26.Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1. Чернівці : Місто, 2018. 280 с.
- 27.Музика та культура абсурду ХХ століття : зб. матеріалів міжвуз. наук. конф., 25–27 вересня 1996 р. / Сумськ. держ. пед. ін.-т ім. А. Макаренка ; [упоряд. І. С. Драч]. Суми : Сумськ. держ. пед. ін.-т ім. А. Макаренка, 1997. 154 с.
- 28.Музика ХХ століття : погляд із ХХІ : зб. наук. пр., присвяч. ювілею Тамари Гнатів. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 44. Київ : НМАУ, 2006. 219 с.
- 29.Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : Бак, 2005. 232 с.
- 30.Проблеми історії музики : від бароко до сьогодення : до ювілею Марини Романівни Черкашиної-Губаренко [ред.-упоряд. І. Є. Копоть ; упоряд. І. С. Драч]. Житомир : Волинь, 1998. 78 с.
- 31.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: Будівельник, 2003. 188 с.
- 32.Сердюк О. «Король Рогер» К. Шимановського в лабіринтах шукань музичного театру рубежу ХХ–ХХІ століть. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 38. Харк. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків : Видавництво «С. А. М.», 2013. С. 89–100.
- 33.Українська музична культура: глобалізаційні виклики та національні реалії : колективна монографія / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 416 с.
- 34.Українська музична література у трьох частинах. ч. І. Тернопіль, СМП «Астон», 2000. ч. ІІ (книга перша), Тернопіль, СМП «Астон» 2022.
- 35.Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. К.: Стилос, 2006. 208 с.
- 36.Чернова І. В. Історія зарубіжної музики: Американські композитори ХХ століття: навчальний посібник. Львів. 2010. 128 с.
- 37.Чекан Ю. До питання визначення предмету історії музики. *Музично-історичні концепції у минулому і сучасності*: матеріали міжнародної наукової конференції. Львів : Сполом, 1997. С. 17 – 23.
- 38.Черкашина М. Опера ХХ століття. Нариси. К., 1981. 208 с.

39. Юхимик Ю. В. До питання становлення естетичної думки про суть музики (стародавній схід, античність, середньовіччя, відродження). *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*: Випуск VII: Зб.наук.праць: У 2-х частинах. Частина I. К., 2001. С. 213–222.
40. Bonds M. A history of music in Western culture – 4th ed. Boston : Pearson Education, Inc, 2013. 689 p.
41. Taruskin R. Oxford History of Western Music: 5 vol. set. vol. I: Music from the Earliest Notations to the Sixteenth Century. Oxford University Press, 2010. 865 p.

14. Інформаційні ресурси

1. «Історії по нотах». <https://www.youtube.com/@Muziumblog>
2. «Відомі композитори» <https://www.youtube.com/watch?v=UXDOrLVZUJA>
3. «Опера на всі часи» <https://www.youtube.com/watch?v=9IOALh-AOjU&list=PLvSCabUiVK4ft6>
4. «Слідами великих композиторів» <https://www.youtube.com/watch?v=uuEv-3ekfZU>
5. «Скарбничка теоретика» <https://www.youtube.com/@Maria-Babenko/featured>
6. Галина Венничук. https://www.youtube.com/@Galyna_Vennychuk
7. Тетяна Руда. Авторський канал. <https://www.youtube.com/@tanyaruda>
8. Олена Кашкаха. Авторський канал. <https://www.youtube.com/@user-ew4jo7xl7w>
9. Нотний архів Бориса Тараканова. <http://notes.tarakanov.net>
10. Освітній проект «На урок» <https://naurok.com.ua/>
11. Svetlana Khassen. <https://www.youtube.com/@YOURPIANO>
12. Тетяна Нагурська. Авторський канал. <https://www.youtube.com/@user-kn2nk1ms1u>
13. Всеукраїнська школа онлайн <https://www.youtube.com/@user-cu2je9cb2x>
14. Музична література. <https://www.youtube.com/channel/UCoEE-5F8WAA-7YaGKODg9wA>
15. Сайт музичних творів. <https://drivemusic.club/>
16. Сайт музичних творів. <https://z3.fm/>

9.2. Інформаційні ресурси з навчальної дисципліни «Історія української музики»

1. Портал: Українська музика/Музичні сайти України
2. <https://luliq.com> - новинки сучасної української музики, підібрані найсвіжіші композиції, відеокліпи та альбоми вітчизняних музикантів будь-якого жанру із рецензією на музичні твори
3. <http://www.uaestrada.org/> - Сайт про українську естраду 50-х - 90-х років: величезна кількість записів для прослуховування і скачування, інтернет-радіо, фотоальбоми, відео, статті, дискографія
4. <http://www.pisni.org.ua/songlist/> – Сайт з текстами українських пісень, а також мінусовки, ноти, акорди, дещо з аудіозаписів
5. <http://www.plastinki.in.ua/> - Music Ocean – Сайт з платівками ансамблів і гуртів СРСР та української діаспори

6. <http://toloka.to/> - toloka.hurtom.com – Український торрент-трекер, на якому викладена велика кількість альбомів наших виконавців
7. <http://www.ukrmusic.org/> -ukrmusic.org – Портал української музики та звукозапису: каталог платівок з вітчизняною музикою та інформація про гурти/співаків
8. ournotes.in.ua – Сайт з нотами українських композиторів
9. nashe.com.ua – Сайт з текстами українських пісень
10. minus.lviv.ua – Сайт з мінусовками українських пісень
11. kampot.org.ua – Сайт “Таємна Січ” з величезною кількістю альбомів української музики
12. proriadne.com – Слова, ноти і відео українських народних пісень
13. sssrviapesni.info – Сайт про радянські вокально-інструментальні ансамблі, є багато українських, можна скачувати аудіозаписи і дещо з відео
14. share.net.ua – Форум, на якому викладено багато альбомів з українською музикою
15. files.ukraine.ck.ua – Величезний сервер з українською музикою
16. vulyk.ua – Сайт, на якому можна слухати пісні онлайн
17. mp3forum.com.ua – Ще один форум, на якому багато української музики.